

259475

G.ȘT. CAZACU

CALEA SÂNGELUI

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BUGUREȘTI

1932

DE ACELAȘ AUTOR:

SIMFONII DE SEARĂ, poezii — Tip. S. M. A.
Bacău, 1926.

CALEA SÂNGELUI, poezii — Editura Rom. Bu-
curești, 1929.

ACORDURI, poezii — Editura Orizonturi Noui.
București, 1930.

AD MEMORIAM, Epigrame — Edit. Orizonturi
Noui, Buc. 1931.

DRAPERII NEGRE, poezii — Edit. Cronicarul,
București, 1932.

G. ȘT. CAZACU

CALEA SÂNGELUI

1916—1917

— POEZII —

CU O PREFAȚĂ DE G. BACOVIA

BCU Cluj / Central University Library Cluj

EDIȚIA II-a

BIBL. UNIV. CL

2797 * 20. XII. 1932

EXEMPLAR LEO

București

Editura „Cronica”

1932

Domnule Cazacu,

Am citit cu o deosebită satisfacție volumașul d-tale „Calea sângelui“, — atât de simplu ca înfățișare — în care vibrează sufletul unui adevărat poet. Suferințele ce le-ai văzut și trăit, m'au înduioșat.

Nicăeri nu ni se zugrăvește mai sfâșietor și mai impresionant zilele de sbucium ale marelui noastre epopei, ca în lucrarea d-tale. Sunt pagini care storc multe lacrimi.

Calvarul, celor învinși de soartă nu de dușman, ne este înfățișat în icoane vii :

Invinșii să-și culce, pe umedul lut,
Convoiul oprește'n amurg !
Ca lutul, ca cerul și sufletu-i mut..
Și spinii cununii mai tare s'ascut..
Și ploaia și sângele curg !

(Calvarul pag. 21)

Lucrarea aduce o notă originală, iar pe alocurea ne dă tablouri picturale, artistic executate:

Seara peste culmi, așterne
Umedă maramă ;
Codrul, pe poteci, își cerne
Fluturii de-aramă.

Doi plopi, frânți, în depărtare
Umbre reci respiră ;
Și prin crengi uscate, pare
Moartea că respiră.

Asfințitu 'ntreg e-o rană
Caldă, sângerândă...
Impietrită, o cătană
A rămas... «în pândă».

[La Olt pag. 14]

Cu fondul atât de clar și forma impecabilă, „Calea Sângelui“ ocupă un loc de cinste în literatura noastră ; și eu nu pot decât să te felicit.

G. BACOVIA

6. XI. 1927.

D-lui MAREȘAL AL. AVERESCU

închin aceste pagini.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

G. Șt. C.

BCH Cluj / Central University Library Cluj

CALEA SÂNGELUI

CALEA SÂNGELUI

Pornit-am cu toții spre munte, ca unul,
Pornit-am cu toții, pornit-am ; și tunul
Ne fuse ecoul când toți înainte,
Purtat-am în suflet nădejtile sfinte.

Vremelnic ne fuse norocul !... și plânge
In urmă-ne calea 'nsemnată cu sânge !
Din munții cu plete cărunte, lungi șire,
Coboară la vale frânturi de oștire.

Mai greu decât piatra de moară apasă
Durerea pe suflet ! Pustiul se lasă.
Și clocote ura în inimi !... Și plânge
In urmă-ne calea 'nsemnată cu sânge !

Rast — Dolj, 16 Noemv. 1916.

PRELUDIUL

BCU Cluj / Central University of Cluj
Luăți exemplul de suferinți și
de îndelungă-rabdare, pre profeții
cari au vorbit în numele Domnului.
(Epistola lui Iacob, capit. 5)

Iși poartă'n lung de drumuri, osânda lor amară.
Prin ploaia care curge, convoaie, lungi șiraguri.
Ingenunchiază boii, sub trudnica povară
Și 'ntunecate chipuri, se duc spre noi meleaguri.

Târîndu-și bătrânețea, moșnegi albiți de vreme,
Pașesc cu desnădejde, bătând un semn de cruce ;
Și-amarnic se frământă văzduhul... vântul geme !..
Trosnește și se frânge, un car la o răscruce.

**Plutește duhul morții în mohorâta zare !...
A prins târziu în noapte un târnăcop să sune :
O mamă își îngroapă unicul prunc ce-l are...
Și iar pornesc 'nainte, prin noaptea de cărbune.**

Băilești — Delj, 19 Noemv. 1916.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

EXODUL

Cu larmă nesfârșită coboară dela munte
Intreg avutu, 'n cară, cu prunții la un loc!
In urmă merg bătrânii, cu pletele cărunte,
Mânați de biciul soartei pe căi făr'de noroc...

Și pasă trist convoiul, la vale, tot la vale!
Prin sate urlă câinii, cobind a nenoroc;
Și vitele flămânde, purtând aceeași jale,
Se luptă cu povara ce parcă stă pe loc...

**Se scurge dela munte, prin zări de nea, norodul !
Doi cai, trudiți pe cale, sfârșesc de foame 'n ham ;
Și suflă groaznic vântul... E 'ntristător exodul
In care-amarnic geme durerea unui neam...**

Șegarcea — Dolj, 20 Noemb. 1916.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

LA OLT

Seara peste culmi, așterne
Umedă maramă ;
Codrul, pe poteci, își cerne
Fluturii de-aramă.

Doi plopi, frânți, în depărtare
Umbre reci respiră ;
Și prin crengi uscate, pare
Moartea că respiră.

**Asfințitu 'ntreg e-o rană
Caldă, sângerândă...
Impietrită, o cătană
A rămas... «în pândă».**

Stoenești -- Romanați, 22 Noemv. 1916.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DRUMUL MORȚII

Cernită haina nopții s'așează peste fire...
Femei cu prunci la piepturi bocesc sub coviltire ;
Domoale, lungi convoiuri, prin pâcla cenușie
Se scurg lăsând în urmă cununa argintie

A Oltului ! Prin lunca de ploaie desfundată,
Moșnegi albiți de vremuri—spinoase căi să bată—
Porniră, cu nepoții, la drum făr'de hodină...
E tina grăitoare ce calcă peste tină !

De jalea lor plâng codrii și Oltul se frământă
In albie-i ; pe piscuri, a 'ngropăciune cântă
Lugubru glas de cobe !... Ard satele de-arândul..
Neputincioasă-i slova și-i cremene cuvântul !

.
Azi e 'mpânzită calea de cruci și de morminte,
Din Polovraci la Piatra și peste Olt 'nainte...

Drăganești — Olt, 23 Noemv. 1916.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SPRE GOLGOTA

**E-a patra zi și totuși, neconținut, prin ploaie,
Pribegi în larg de lume, în plânsete și jale
Se scurg și zi și noapte șiraguri, lungi convoaie,
Care, urcând calvarul, topi-se-vor pe cale...**

**Trosnesc, de grea povară, căruțele 'ncărcate.
Copii se stâng de foame sub rupte coviltire.
Izbește 'n cară vântul, și-aleargă peste sate,
Purtând în miez de noapte cântări de cimitire...**

'Mi 'ndrept acumă gândul, Părinte către Tine,
Acum când ard Sodome pe trupul țării mele,
Când mame plâng pe drumuri de suferințe pline,
Inmormântându-și pruncii pe margini de șosele,

Și 'ntreb : Golgota noastră,—nu-a fiului Treimii—
Pe care pisc sfârși-va, în ceas de răstignire ?
Și firea și oțetul, pe buzele mulțimii,
Nu sunt otrăvi, ci-arme din sfintele-ți potire !

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CALVARUL

BCU Cluj / Central University Library Cluj

**Prin tină, prin ploaie — în vânător amurg —
Convoiul durerilor vii;
Prin tină, prin ploaie — în vânător amurg —
Pe drumuri bătute, alene se scurg
Cristoșii cu chip de stafii..**

**Să curme tristețea pe drum de mormânt,
Nu-i nimeni în stare de-acum !
Și-apasă tristețea pe dram de mormânt ;
Coboară și urcă, de soartă înfrânt,
Convoiul, pe drumuri de scrum.**

**Invinșii să-și culce, pe umedul lut,
Convoiul oprește 'n amurg !
Ca lutul, ca cerul și sufletu-i mut...
Și spinii cununii mai tare s'ascut...
Și ploaia și sângele curg !**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

LA DRUM

**Plouă iar și gem răniții, de-ți înăbușe auzul ;
Și pe drumuri defundate curg șiraguri de convoaie.
Luminând cărarea tristă, scapără'n văzduh obuzul
Și cu desnădejde, boii opintesc din greu prin ploaie.**

**Plânge cerul și pământul ; curg șiraguri de convoaie ;
Tristă-i gloata care calcă lungul drum de cimitire !
Și sub trăsnet de obuze, plopi înalți plesnesc, se'ndoaie ;
Ingrozite 'n cară, mame, cruce-și fac sub coviltire.**

**Greu e drumul, greu și lung-e ! nesfârșită li-i prigoana !
Și căruțele 'ncărcate, pier în noapte ca năluce...
Un rănit rămas în urmă, sub salcâm, să-și lege rana :
Un obuz crăpă tulpina și-i făcu la cap o cruce.**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ZILE TRISTE

Sbor șiraguri de vagoane,
Ca năluci, în miez de noapte...
Sbor șiraguri de vagoane ;
Și prin largi spărturi de-obloane
Vântul cântă-a moarte !

Printre largi spărturi de-obloane
Cântă-a ruină nenorocul...
Și'n fugarele vagoane,
Schiloditele cătane
Sârguesc sorocul...

**Sbor șiraguri de vagoane
Ca hoinare negre gânduri !
Sbor șiraguri de vagoane...
Căți din cei ce port prigoane,
Au ieșit din rânduri !**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj
SPRE LAGĂR

**La drum, prin clisa de nămol,
Frânturi din oastea de eroi,
Inflămânziți, desculți și goi
Se leagănă domol...**

**Sub lovitura relei sorți
Și dupe-atâtea răstigniri,
Cristoșii grelei pătimiri
Sfârșesc prin șanțuri, morți.**

Și valu'i tot mai scurt, mai rar...
Năluci, în vânățul amurg,
Intr'una de trei zile curg,
Sub ceruri de cleștar...

Popas... Pribegele năluci
Adorm pe țoluri reci de lut;
Și'n zori, pe und's'au abătut,
Răsar din tină cruci...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SUB POVARA CRUCII

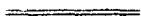
Mamei mele

Trudit se'ndoaie trupu-mi și se frânge
Pe lutul ce'n adâncul lui mă chiamă ;
Amar de lungă-i calea fără seamă
Și curg în urmă-mi picurii de sânge !

Grea este crucea-mi de pe umăr, Mamă,
Și plâng și eu cu cerul care plânge.
Sudoarea'n brazda frunții mi se strânge,
Din gloată, nu-mi dă nimeni o năframă !

**In lung de drum, curma-voiu suferința.
Ți'ncredințez întreagă-acum ființa,
Că 'n Tine mi-i nădejdea, bun Părinte !**

**Trudiți-mi pași, mă mână tot'nainte,
Și mamă, 'n tot acest convoiu, aicea,
Nu-i nimeni, care-ar vrea să-mi poarte crucea!**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Pierdui credința'n tine și'n povești.
La ce mai cerci amarul să-mi sporești ?
Ce taină vei fi vrând ca să-mi mai spui ?
Mi-ai readus cumva copilăria...
Sau vrei atâtor suferințe cap să pui ?
La noi rânjește 'n casă sărăcia ;
Și moartea stă la pândă prin unghere.
Reia-ți toiagu 'n mână, traista 'n spate,
Și pasă, biet moșnege, mai departe...
Că nouă ne-ai adus numai durere !

Te du de-aici, bătrânule nedarnic ;
In noaptea asta, clopotu l-ai tras — și cui
Veniși durerea să i-o curmi, ori ca să-i spui
Că vii ca'n alte dăți în zi de praznic ?
Ia-ți toiagul, pleacă pe alt drum,
Să nu ne mai vedem de-acum 'nainte ;
Te du la cei ce te mai țin în minte...
Ne lasă-așa, bătuți de soartă cum
Ne-ai fost aflat... Din câte bucurii
Pierdui... Zadarnic una să re'nvii...
De-ar fi să-mi dai copilăria dusă,
Pecetluită 'n datină apusă !

Todirești-Suceava, 25 Dec. 1916.

BCU Cluj / ~~Central~~ University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CEREMONIAL

**De-a-valma 'ncărcați în furgoane
Trec morții — spre groapă — prin sat...
Ce liniște grea s'a lăsat
Pe sumbre barăci, pe plantoane...**

**Nici dangăt de clopot, nici jale
Nu flutură 'n sura 'nserare ;
Pe ultima vieții cărare
Nimicul presară petale...**

**Petale presară nimicul
Pe arme, pe vite, pe morți...
...In largul deschiselor porți,
Sublimu 'i sublim și ridicul !**

Comarna-Iași, 1916.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

TABLOURI DE IARNĂ...

Au prins moi fluturi, nesfârșit să cadă,
Așternând covor de-argint ; prin sate
Par oase strâmbe crengile uscate,
In trist și monoton decor de iarnă...
Ușor au prins pe 'ntinsuri ca să cearnă
De ieri, întâii fluturi de zăpadă !

Sunt multe cruci în marginea Paravii ;
Și-i hăuit în inimi de pădure !
Steluțe cad din zări greoaie, sure,
Neconținut, cu-aceeași nepăsare.
Coboară seara'n margine de zare
Și 'n tabără, se sting — sfârșiți — bolnavii...

Trosnesc de vânt, în noapte — afară — prunii
Bătând în geam cu degete de ghiață ;
Și 'n casa'n care eu mai sunt în viață,
Târziul, dus pe gânduri, mă'mpresoară...
Nădejdi apuse nasc a doua oară,
Cum nasc în mine, rând pe rând, străbunii !

Parava-Putna, 1917.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DE PROFUNDIS

BCU Cluj / Central University Library Cluj

**Cântă clopotele ! Cântă
Imn de 'nmormântare !
Sufletul mi-l tot frământă,
Clopotele care cântă
Imn de 'nmormântare !**

**Au pornit spre soare-apune
Dorurile mele...
Jiul jalea 'ntreagă-și spune,
Clipocind între pășune,
Strâns între vâlcele.**

**Moare gândul meu de bine...
Clopotele cântă ;
Cine știe pentru cine !
Pentru altul... pentru mine...
Clopotele cântă !**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

NOAPTEA PATIMILOR PE FRONT

A venit Iisus și a stătut
în mijloc și le-a zis lor:
„Pace vouă!”

(Ioan XX, 19.)

În noaptea asta ura priveghează
Și necurate duhuri loc își cată
În mine ! Mântuește-mă o, Tată
De gândul care-aleargă ca 'ntr'o oază

În sftetu-mi !... Părinte bun, odată
Ai mai trimis — izbăvitoare rază —
Pe lumea care azi din nou cutează
Să pângărească jertfa ne'ntinată

**A dulcelui Tău fiu! Trimite iară...
Să se 'nspăimânte viermele din tină,
Murdarul vierme-om schimbat în fiară!**

**In noaptea 'n care fiul Tău suspină
Pe cruce, 'ntre tâlhari, fă să 'nceteze
Crucificarea vieții 'ntre ereze!**

Parava-Putna, 1917.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

LUNCĂ OLTENEASCĂ

Luncă, luncă oltenească,
Luncă pustiită ;
Ți-a fost dat să-te robească,
Suferința să-te pască
Oază sărăcită !

Ai fost, luncă 'ndurerată,
Câmp de războire ;
Suspina noastră, toată,
Ți-a cântat ca niciodată
Cânt de cimitire...

Horele-au murit în strune,
Luncă văduvită ;
Iară doinele la stâne
Plâng a cânt de 'ngropăciune
Luncă pustiită !

Dor nebun, pribeag mă poartă,
Singur pe cărare...
Și te plâng din poartă 'n poartă,
Luncă 'n lacrimi scăldată,
Luncă fără soare !

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ATACUL

**Când glasul de-aramă răsună,
Din șanțuri tot lanțul de oaste s'asvârlă ;
S'aprinde văzduhul, și fierbe și urlă.
Și scapără bomba și tună.**

**Rețelele scântee'n aer ;
Și dealul din față, drept pieptul își crapă ;
Pământul prea strâmt-e într'nsul să'ncapă
Toți morții !... Urgie-i și vaier !**

Un «ura» puternic răsună.
Un «ura» ce'n creștet de dealuri se frânge ;
E sufletul nostru ce valul își strânge
Și-l schimbă'n turbată furtună.

Cuprinsă e Fîrea de ură...
Și omul e fiară ; Și fierul roșit-e
De sânge... In danțul de tidve sdrobite,
Inghiață cuvântul în gură...

Când glasul de-aramă răsună,
Năvala de brațe izbește 'nainte
Și poartă 'n vârteju-i nădejtile sfinte
Și sfînta virtute străbună !

CUPRINSUL :

	<u>Pagina</u>
Prefața	3
Calea Sângelui	9
Preludiul	10
Exodul	12
La Olt	14
Drumul morții	16
Calvarul	18
Spre Golgota	20
La drum	22
Zile triste	24
Spre lagăr	26
Sub povara crucii	28
Crăciunul meu	30
Ceremonial	32
Tablouri de iarnă	34
De profundis	36
Noaptea patimilor pe front	38
Luncă oltenească	40
Atacul	42
